

Naročnina

naša letno 30 Din, polletno 15 Din,
— za inozemstvo letno 60 Din.

Posamezna številka 1 Din

UREDNIŠTVO — UPRAVA: pri g.
Benko nar. poslancu v M. Soboti
telefon številka 8.

Štev. rač. poštne hran. 12.549

Izhaja vsako nedeljo

MURSKA KRAJINA

Tednik za gospodarstvo, prosveto in politiko

Cena oglasov

Na oglasni strani: cela stran 500
Din, pol strani 300 Din. — Cena
malim oglasom do 30 besed 10 Din,
vsaka beseda več 1 Din. — Med
tekstom vsaki oglas 15% dražji.
Pri večkratnem oglaševanju popust

UREDNIŠTVO in UPRAVA
v Murski Soboti.

Rokopisi se ne vračajo

III. LETO

Murska Sobota, 14. januarja 1934.

ŠTEV. 3

Mejnik.

Pred dnevi je poteklo pet let od manifesta, ki je dne 6. januarja 1929 otvoril novo dobo v naši zgodovini, dobo doslednega in vztrajnega dela za preporod in končno ureditev naše velike domovine. Šesti januar nam je začrtal pot v bodočnost, določil je delo vsem, ki jim je napredek naše države svet, pokazal nam je pot iz temine, po kateri smo tavalili dolga leta v medsebojnih strankarskih sporih. Kako zelo so se narodne množice želele in občutile potrebo po doslednosti v državni in nacionalni politiki je najboljši dokaz dejstvo, da so se že takoj v prvem trenutku s popolnim zupanjem postavile ob stran svojemu vladarju in se pozneje vedno tesneje oklepale novega jugoslovenskega režima. Podpirale so ga in sodelovale z njim ter s tem olajšale veliko delo prepodroda, ki se je začel pred petimi leti izvajati. Največji dokaz temu so bile parlamentarne in pozneje občinske volitve, kjer so nasprotniki doživeli poraz za porazom.

Ta kratka leta so rodila že nad vse dragocene sadove, in menda ni nikogar več, ki bi si želel nazaj v dobo pred 6. januarjem 1929. Ako danes pomislimo, kako bi se otresali silnega navala gospodarske krize, če bi nas še vedno razjedali zastrupljeni strankarski in plemenski boji kakor v takratni dobi! In drugi vidni dokaz našega napredka: Naša pozicija v svetu! Postali smo država, ki uživa vedno večji ugled v svetu, postali smo bolj cenjeni in upoštevani. Vsi naši zunanji sovražniki, ki so z razumljivim zadovoljstvom motrili naše notranje strankarske boje, so danes razočarani in vejo da ne smejo več upati, da se bomo med seboj zgrizli in v onemoglosti postali njih lahek plen. Danes tudi v inozemstvu nobeden trezen politik ne dvomi več, da čaka Jugoslavijo in jugoslovenski narod še velika in lepa bodočnost. Odveč bi bilo naštevati vidne uspehe šestojanuarske dobe. Omenjamo le dva njena temelja: Zakon, ki je dal naši državi njeno pravo ime in ki je prinesel novo upravno razdelitev držav-

nega ozemlja, ter ustava, ki je poklicala narod zopet k sodelovanju pri upravljanju države v smislu manifesta.

Na mnogo težkoč in ovir je naletela ta politika že tudi po 6. januarju, na mnogo jih bo naletela še v bodoče. Premagala in obvladala pa je dosedanje in bo tudi bodoče. Nespremenjena je ostala in bo ostala njena začrtana pot v srečnejšo in lepšo bodočnost vsega jugoslovenskega naroda.

Delo še ni končano to vemo vsi. Vemo pa tudi, da v tako kratki dobi končano niti ne bi moglo biti, saj v današnjih nemirnih časih se narodi in države izoblikujejo zelo počasi. Zato moramo imeti vedno pred očmi, da še ne gledamo na zaključeno dobo, ko gledamo na preteklih pet let, marveč le na kratko prehojeno pot v našem narodnem življenju, ki nas navdaja z največjim in upravičenim upanjem za naše bodoče dneve.

POLITIKA

Balkanska pogodba bo podpisana v nekaj mesecih. Pri pogodbi bodo udeležene Turčija, Grčija, Jugoslavija in Romunija. Temelj pogodbe bo priznanje dosedanjih mej v smislu določb mirovniških pogodb. Prizadete države se prizadevajo, da bi pridobile tudi Bolgarijo za to pogodbo.

Rusija bo baje vstopila v Društvo narodov, tako pišejo angleški časopisi in se tozadevna pogajanja vrše med Francijo in Rusijo. Sovjetska vlada je v načelu že pristala na vstop v D. N. Vstop Sovjetske Rusije v Društvo narodov bi pomenil pravcati prevrat, ker bi bilo s tem močno ojačeno francosko stališče in vse italijanske spletke proti D. N. bi ostale v bodoče brezuspešne.

Na naše poslaništvo v Celovcu je bil pred dnevi izvršen atentat. V trenutku ko je naš poslanik dr. Mirošević zapuščal poslopje, je neki neznanec vrigel bombo proti poslopju. Prizidek pod okni spalnice je bil porušen, vse šipe na poslopju in na okoliških hišah so popokale. K sreči so ostali vsi stanovalci našega poslaništva nepoškodovani. Atentat ima politično ozadje in je posledica hujškanja klerikalnega lista proti naši državi. Atentator bo najbrže iz vrst narodnih socialistov, ki je hotel napraviti s tem neprilike avstrijski vladi.

Konferenca Male antante, ki bi se morala te dni vršiti v Zagrebu je odgodena nekaj tednov in se bo vršila med 20. in 30. januarjem.

Trgovinski sporazum med našo državo in Italijo je bil te dni podpisan. Naknadni sporazum o dopolnitvi trgovinske pogodbe sta podpisala naš poslanik Dučić in predsednik vlade Mussolini.

Bolgarski kralj Boris in kraljica Ivana bosta dne 25. t. m. uradno posejela romunskega kralja.

Nemčija je dovolila naši državi poseben kontingent za uvoz masla v letu 1934, ki znaša 240 stotov za vse leto, odnosno 20 stotov na mesec.

Prekinjena trgovinska pogajanja med Francijo in Nemčijo, ki se ne bodo več nadaljevala, imajo za posledico, da pripravlja Nemška vlada protiakrepe proti novim od Francije določenim kontingentom nemškega blaga

O grozotah hitlerjevskih taborišč, predvsem v Dachanu, poročajo nekateri angleški listi. Tam je nastanjenih 2400 internirancev. Jetnike zapirajo v mokre in nezakurjene temnice, kjer so privezani na zidovje z verigami. Internirance trpinčijo na razne načine, pretepajo jih z žilavkami, prepletenimi z žicami in je doslej podleglo poškodbam že približno 50 oseb.

Nj. Vel. kralj se je vrnil iz Bleda zopet v Zagreb, kjer ga je velika množica navdušeno sprejela.

Grčija je pred važnimi dogodki in obstoja resna bojazen, da se bo izvršil prevrat. Nasprotstva med različnimi strankami se vsak dan bolj poostrujejo in mnogo ministrov je že izstopilo iz vlade.

Nova romunska vlada čigar predsednik je dr. Tatarescu je ostala v glavnem neizpremenjena. Edina sprememba je nastala v finančnem ministru. Otvoritev parlamenta, ki je bila prvotno določena na 10. t. m., je bila s kraljevim ukazom odgodena do 1. februarja.

Predsednik turške republike Kemal paša, bo po nekaterih vesteh, prispel v drugi polovici januarja v Beograd, da vrne poset našega kralja Aleksandra v Carigradu.

Francoska vlada se je v eni izmed zadnjih sej pečala z veliko goljufijo Stavinska, ki je po zadnjih vesteh oškodoval državo in ljudstvo za 500 milijonov frankov. Minister za kolonije Dalimier je odstopil, ker so ga spravihali v zvezo z afero. Vlada je energično na delu, da razčisti bojonnski finančni škandal.

Velika rudniška nesreča.

V premogovniku pri Duchcovu na Češkoslovaškem se je pripetila iz neznanih vzrokov strašna eksplozija, ki je porušila in zasula del naprav v rovu, kakor tudi vhod v rov. V rudniku je bilo ob času katastrofe 150 rudarjev, ki so jih razvaline odrezale od znanjega sveta. Eksplozija je bila tako močna, da so se podrli v bližini stoječi vrtni stolpi, upravno poslopje a v vsej okolici so bile razdejane številne električne in telefonske naprave. Ker so pri reševalnih delih nastale nove eksplozije, so jih morali prekiniti. Vseh 150 rudarjev je pri nesreči našlo smrt. Med njimi je 129 družinskih očetov, 12 samcev, 8 vdovcev z otroci in 1 vdova. Ponesrečeni rudarji zapuščajo 191 sirot.

Tilnik si je zlomil.

Posetnikov sin Sever Jožef doma v Pečarovcih je pred dnevi pomagal delati svojemu tastu most. Med delom je nenadoma spodrsnil in padel iz precejšnje višine na tla. Padec je bil tako silovit, da si je pri tem zlomil tilnik in poškodoval obe nogi. Z težkimi poškodbami so ga takoj odpeljali v bolnišnico. Kljub takojšnji zdravniški pomoči pa je že po nekaj dneh podlegel težkim poškodbam. Imenovani zapušča ženo in pet nepreskrbljenih otrok.

Pomoč poplavlencem.

Kakor smo že poročali je srezki odbor društva Rdečega križa v Murski Soboti poslal za poplavlence za okolico Celja en vagon živil in sicer 1947 kg rži, 1305 kg pšenice, 130 kg fižola, 75 kg koruze, 1073 kg ajde in 2000 kg krompirja, skupaj 6530 kg živil. Za pošiljko je prejel srezki odbor R. K. v Murski Soboti pismo od mestnega odbora društva R. K. v Celju sledeče vsebine:

„Potrjujemo prejem živil, ki ste nam jih poslali kot pomoč poplavlencem v Celju in okolici. Obenem pa se vam za Vašo izdatno pošiljko najiskreneje zahvaljujemo v imenu vseh onih, kateri so prejeli živila. S tem svojim plemenitim činom ste dokazali, da razumevati obupen položaj nesrečnikov, ki bi bili zdaj na zimo izpostavljeni največjemu pomanjkanju, če bi jim ne prožil pomoči Vaš Rdeči križ. Za ves trud in požrtvovalnost iskrena zahvala.

Murska Sobota

— **Rojstni dan Nj. Vel. kraljice Marije** smo praznovali letos slovesno. Že na predvečer so zaplapolale trobojke ne samo z javnih poslopij, marveč tudi že z drugih hiš. V vseh tukajšnjih cerkvah so se vršile službe božje ob navzočnosti vseh predstavnikov oblasti. Zvečer pa se je vršil v kavarni Krona dobro obiskan družabni sestanek vseh tukajšnjih aktivnih in rezervnih oficirjev, ki je potekel v najboljšem razpoloženju.

— **Krajevni odbor Rdečega križa v Murski Soboti** naznanja, da je dobil v smislu zakona o društvu Rdečega križa kraljevine Jugoslavije naziv: *Srezki odbor društva Rdečega križa v Murski Soboti*. Vse dopise, nakazila itd. je nasloviti na zgornji naslov. — Sreski odbor društva R. K. v Murski Soboti tem potom *proslavila, občine, banke in hranilnice*, ki še do sedaj niso vrnille nabiralne pole za poplavljenca, da storijo to takoj, ker želi akcijo za poplavljenca zaključiti. — Srezki odbor društva Rdečega križa v Murski Soboti je priredil Božičnico za reveže v Murski Soboti. Ob tej priliki je obdaroval 45 družin z živili in blagom za obleke v vrednosti 4000 Din.

— **„Karel in Ana na soboškem odru**. Prekmurski akademiki so stopili s samozavestno gesto v našo javnost. Uprizoritev Leonhard Frankove drame „Karel in Ana“ je širokopotezen poizkus, ki je stavil na udeležence nastopa ogromne zahteve. Zamisel režiserja VI. Škrlika je bila zlasti po vplivu C. Debevca, režiserja ljubljanskega gledališča — vtelesiti idejo, da je dejstvanje ljudi determinirano po vplivu razmer in po notranji potrebi, po svobodnem izžitju, nasničenju želji in hrepenenja. Nastopajoče osebe so nositeljice te ideje, nastopajo pod vplivom notranjih sil, ki vodijo v zavesti in zlasti podzavesti njihova dejanja. Naloga, da se to izvede, je silno težavna zlasti spričo dejstva, da dramatisacija „Karla in Ane“, ni morda najbolj posrečena, tako da morajo režiser in predstavitelj marsikje izpolnjevati nedostatke, ki jih ima ta dramatisacija. Želja akademikov — vprizoritelj — je bila, podati nekaj res umetniškega, nediletantskega, pa tudi prejeti kritiko, ki je temu primerno stroga. S tega stališča tudi presojava vso uprizoritev. Priznati moramo, da so prekmurski akademiki svojo nalogo rešili na nadpovprečno dober način, vendar so nekatere pomanjkljivosti silovito motile celokupni efekt igre. Predvsem naj omenimo absolutno slabo igro strazarjev in paznika koncem prvega dejanja, zavlečeni konec drugega dejanja, zastor, ki se je koncem tretjega dejanja prehitro zagnil, nerazsvetljeno okno v Aninem domu, s tem je nastala ovira radi katerega je trpela plastičnost scene silovito razvlečene pavze itd. Izmed predstaviteljev je bil idejno dosledno izgrajen Rihard, ki ga je kreiral VI. Škrlak. Bil je simbol vojaka, ki trpi, čaka na odrešitev, ter vedno in pov-

sod prenaša svojo usodo z mirno, trdo resignacijo. S svojo igro je ustvaril najefektnejše scene: prihod koncem tretjega dejanja ter zaključni prizor s čokolado, ki je naredil na vse gledalce najgloblji vtis. Vendar je imela igra VI. Škrlika imela tudi neodpušljive nedostatke: v prvem dejanju je včasih pozabil, da ima nogo hromo, dalje je bila njegova igra v četrtem dejanju do zaključnih prizorov premalo plastična, premirna skoro flegmatična. Da gre to na račun preutrujenosti, izčrpanosti vsled naporov prejšnjih dni, nas tu ne zanima; občinstvo o težavah režije ne sme vedeti. Karl, Jož. Tivadarja je bil v drugem dejanju medel: to ni prožni, aktivni mož — osvovjevalec. Nasprotno je podal J. Tivadar v tretjem dejanju, kreacijo, ki bi delala čast tudi poklicnemu igralcu. Liza Berger je podala Ano brezhibno, situacijo je reševala povsod dovršeno. Le žal, da je igrala svojo vlogo realistično, tako da je v okviru te, psihološko režirane uprizoritve, predstavljala svet zase. Bergerjeva — za tako Ano ni rojena. Igralsko pa ji gre v vsej skupini brez dvoma prvo mesto. Ema Krepsova (v vlogi Marije) je bila veliko premalo izklesana. Pokazala je pač dober talent, a v štirih dneh je bilo nemogoče iz nje narediti Marijo za tako dramo. Na to bi bil moral režiser bolj pomisliti. Maske Riharda in kozaka — paznika so bile dobre, Marija in Karl sta jih imela veliko preostre. — Izgovorjava Škrlika in Tivadarja, Ljubljanska gledališča (Debevec!), *Bergerjeva je tvorila s svojim izgovarjanjem nianso, ki je nekoliko motila. Po vprizorjenem sodič so zmožni prav tako režiser, kakor tudi predstavitelji, da podajo ob primernih pripravah res umetniško igro. Soditi in ocenjevati jih gre gotovo po drugem merilu kot diletanske predstave. Pribiti pa moramo, da so nam prekm. akademiki napravili s svojo vprizoritvijo kljub tem in onim nedostatom veliko kulturno uslugo. Sf.

— **„Gašperček požeruh“** je naslov prvi prihodnji lutkovni igri, ki bo vedeljo, dne 14. 1. 1934 ob 15. uri v Sokolskem domu v M. Soboti.

— **Nesreče**: Rumič Ivana, posestnika v Moravcih je pred dnevi domači hlapec Albert N. v kuhinji udaril s sekuro po glavi. Dobil je težke poškodbe, ter so ga morali nemudoma odpeljati v bolnišnico. — Hči viničarja iz Hraševskega vrha, Babič Angela se je ponesrečil prav težko opekla po obrazu in po rokah.

— **Mladinska igra**. Pomladek Rdečega Križa priredi v soboto 20. jan. ob 20. uri spevoigro „Desetnik in sifotica“. V nedeljo ob 15. uri se igra ponovi.

— **Društvo „Soča“** v M. Soboti priredi v soboto, dne 20. t. m. gostilniških prostorih g. Flisarja (Slovenska ulica) družaben kulturno-zabaven večer s pestrim programom, ki se bo še pravočasno objavil. Vabljeni vsi Sočani in prijatelji.

Gornja Lendava

Krajevna organizacija JNS. ima v nedeljo 14. 1. 1934 ob 11. uri v gostilni g. Maršeka svoj občni zbor. Dnevni red: 1. Poročilo predsednika, 2. poročilo tajnika, 3. volitev novega odbora, 4. določitev delegatev za sresko skupščino in 5. slučajnosti. Z ozirom na to, da se po novih statutih ukinejo krajevne organizacije ter bodo obstojale le občinske, je udeležba vseh okoliških članov obvezna.

— **Gornjelendavska posojilnica** obvešča tem potom člane načelstva in nadzorstva, da se bo vršila v nedeljo 14. 1. 1934 ob 13. uri v uradni sobi seja. Na dnevnem redu so razne točke o ureditvi odplačevanja kmetskih dolgov, o zaščiti denarnih zadrug, o obrestovanju in uradnem poslovanju.

— **Tihotapstvo**. V Otovcih so zaplenili finančni organi pri posestniku F. Janezu 101 paket madžarskega pipnega tobaka. Imenovanega so že dolgo časa sumili kot drznega tihotapca, samo da mu niso mogli do živnega. Šele hišna preiskava je potrdila, da je res šmugler prve vrste.

DOPISI

— **Ropoča**. Dne 24. dec. 1933 je umrl po kratki bolezni v starosti 69 let Hari Miha, daleč na okoli poznani „Zmaskov kovač“, katerega pogreb na Štefanovo, ki se je vršil z doma, je pričal, da je bil zelo priljubljen. Udeležencev je bilo čca 500. N. v m. p.!

— **Gerlinci**. Na Štefanovo je priredila gasilska četa v Gerlincih igro „Laži zdravnik“, ki je privabila v šolo mnogo občinstva, kajti veliki razred je bil nabito poln. V odmorih je igrala godba pertoške gas. čete. Igralcem in g. režiserju gre vse priznanje.

— **Sv. Helena**. Našo faro je zapustila pred božičem prva cerkvena pevka gospodična Partl Irma, ki se je izselila v Francijo. Med prazniki smo jo precej pogrešali in ji želimo v daljni tujini obilo sreče v novem življenju. Po novem letu bo po oznanilu g. župnika pri petju sodelovala vsa cerkev.

— **Pertoča**. V cvetu mladosti, šele 33 leta star nas je moral zapustiti mladenič Grah Franc iz Pertoče. Že dalje časa je bolehal za jetiko, ki strašno kosi zlasti med mladino. Tudi njemu ni prizanesla in moral je v prerani grob. Na njegovi zadnji poti ga je spremila tudi naša gas. četa s svojo godbo, svirajoč turobne žalostinke. N. v m. p. ! Rodbini naše sožalje!

— **Beltinci**. Sokolsko društvo Beltinci je zaključilo staro leto s prireditvijo telovadnega in dramskega značaja. Vzpored je pač pokazal, da je mogoče doseči lepe uspehe na polju dramatike tudi s sodelovanjem samih kmečkih deklet in fantov. Najboljše je bila naštudirana šaloigra „Dve leti,“ v kateri so igrala 3 kmečka dekleta 5 oseb, prav dobro. Posebno teta se je v vseh treh vlogah

dobro izkazala. Naraščajniki so dobro podali igrico „Zamorec“, Prireditve so zaključili člani z burko „Radi nagrade“, ki je žela salve smeha. Obisk je bil, z ozirom na neprimerno uro, dober, posebno od strani preprostega kmečkega naroda.

Huda zmeta.

Učenka (učiteljici) „Mene grize bolha.“

Učiteljica: „Ni mogoče, saj si vendar tako snažna: to ni bolha, to je zmeta.“

Učenka (čez nekaj časa): „Gospodična, mene že zopet grize zmeta.“

MED TEDNOM DOMA

Neznan možki je izvršil drzen roparski napad v Grobelnikovo hišo na Lopati pri Celju. Vdril je ponoči v hišo ter s samokresom pobil tre ženske na tla ter jih hudo poškodoval. Ropar je odnesel samo 70 Din. Orežniki so uvedli obširno preiskavo.

V vasi Koletnici blizu Bos. Broda je kmet Marko Čakarič ubil svojo ženo Pavko, ki mu je v letih, ko je on bil zaprt v kaznilnici, s pijančevanjem uničila posestvo. Ko je ob vrnitvi zvedel, da mu je žena napravila nove velike dolgove je v razburjenosti pograbil za sekuro ter ženo pobil do smrti. Po dejanju se je sam napotil zopet v kaznilnico, da tam ostane do smrti, ker mu je vsa domačija uničena. Nesrečneža so odposlali k sodišču, kjer bo čakal na sodbo.

Zaradi naglega tajanja snega je reka Morava silno narastla, porušila nasipe in preplavila prostrano in rodovitno Godominsko polje. Na nižje ležečih krajih stoji voda 4 m visoko. Voda je odnesla nešteto manjših mostov, porušila mnogo hiš in napravila ogromno škodo. Računa se, da je utonilo več tisoč glav živine. Človeških žrtev na srečo ni bilo. Pod vodo je 6000 ha rodovitnega polja. Zimske setve so po večini uničene.

V trgovino Bat'e v Ljubljani je bil pred dnevi izvršen vlom. Tat je odnesel nad 32.000 Din.

V neki vasi pri Osijeku sta dva otroka sama ostala v stanovanju, ker je mati šla po opravkih v bližnjo vas. Otroka sta zažgala slamo v postelji in je ogenj zajel poleg postelje tudi pohištvo. Oba otroka sta dobila tako hude opekline, da sta v bolnici, kumor so jih odpeljali, umrla.

Orožniki so zaprli ključavničarja Franca Šubelja, ki je ponarejeval novce po 20 in 50 Din. Sam je priznal, da je spravil za 2000 Din falzifikatov v promet.

Sodišče v Mariboru je obsodilo 21 letnega krojaškega pomočnika Konrad Vučko iz Srednje Bistrice na 5 let in mesec dni robije ter trajno izgubo častnih državljanjskih pravic. Imenovani je lani meseca novembra zabodel posestnikovega sina Anton

OGLAŠUJTE V

„MURSKI KRAJINI“!

Soka ob priliki ko so se fantje zbrali na godovanju pri posestnici Katarini Kramerjevi v Srednji Bistrici. Pri razpravi je obtoženec krivdo zanikal in trdil, da se pretepa ni udeležil in da je Soka nekdo drugi zabodel.

DRUGOD

V nekem cirkusu v Lodžu je lev napadel nekega dečka, ki se mu je neoprezno približal. Zver je dečka raztrgala.

Iz ruske komunistične stranke so v zadnjem času izključili 750 000 članov, to je eno četrtino članstva. „Čistko“ je zaukazal diktator Stalin, ki je s tem iznebil mnogo starejših borcev.

Amerika beleži v minulem letu 47 linčanj, kar kaže Zedinjene države v posebni luči civilizacije.

Neko francosko vodno letalo je po 23 urnem poletu brez vmesnega pristanka srečno prispelo iz Marseilla v Senegal (4300 km).

Na Temzi sta trčila drug v drugega dva parnika. „Erling Linhve“ s 1281 tonami se je skoraj pri priči potopil, vendar se je posadka lahko rešila na breg.

Velik šahovski turnir pripravljajo v Moskvi. Udeležilo se ga bo predvidoma 100.000 šahistov. Med njimi bodo tudi otroci.

Na dražbo je prišel veliki pariški dnevnik „Ami de Pauple“. Izključna cena znaša 3 in pol miliona frankov.

Na Sardiniji so prijele oblasti nekega moža, ki se je hotel v četrtič poročiti z nekim mladim dekletom. Orožniki so v zadnjem trenutku izvedeli, da ima možakar v raznih deželah že tri mlade žene, s katerimi je živel po nekoliko mesecev in jim izginil potem brez sledu.

Pariške oblasti so zaprli sleparja Stavinskya, ki je v šestih mesecih prigljal 500 milijonov frankov in nato izginil policiji izpred oči. Goljufija se je izvršila pri zastavljalnici v Bayonnu. Organiziral je celo družbo, ki je jemala v zastavljalnici v zastavo dragotnine in dragulje proti visoki odškodnini. Družba je izdajala za zastavljene predmete zastavne listke, ko pa so hoteli nekateri lastniki vnovčiti zastavljene predmete, so se prepričali da so ti brez vsake vrednosti. Na-

mestu draguljev so imeli predmeti vdelano ničvredno steklo, zlato pa je bilo nadomeščeno s pozlačenim srebrom. Mestna zastavljalnica v Bayonnu je bila na ta način oškodovana za 500 milijonov frankov. Med odškodovanci je posebno mnogo španskih plemenitašev, ki so se morali zaradi razmer umakniti v Francijo.

Povodnji v južni Kaliforniji so zahtevale doslej 50 smrtnih žrtev. Mnogo ljudi pogrešajo, okoli 110 jih je ranjenih, 5000 pa brez strehe.

Organizacija.

Cankova. Občni zbor krajevne organizacije JNS. se vrši v nedeljo, dne 14. jan. 1934 ob 11. uri v gostilni g. Vogler Viktorja. Naprošajo se vsi člani, da se občnega zbora polnoštevilno udeležijo. Odbor

SOKOL

Opozarjamo vse članstvo, da se vrši občni zbor Sokolskega društva Murska Sobota v soboto, dne 27. 1. m. ob 20. uri. Dnevni red zbora je bil že objavljen v „Murski Krajini“.

Vse br. čete pozivamo, da pravočasno pošljejo:

- prijave za tečaj, ki se bo vršil v Murski Soboti,
 - Sezname članstva po stanju 31. XII. 1933 (v treh izvodih),
 - Sezname novo pristopivšega, odnosno črtanega članstva,
 - Zapisnike občnih zborov s seznanimi nove uprave (zadnje v 4 izv.).
- Javite pravočasno občne zборе potom matičnega društva Sreškemu načelstvu. Zdravo!

Sok. društvo M. Sobota.

Iz delovanja Združbe trgovcev v Murski Soboti.

Dr. Preiss za ustanovitev gospodarskega sveta.

V božični številki Nar. listov je objavil predsednik čl. industrijske zveze in nadravatelj Živnostenske banke članek, v katerem se izreka za ustanovitev gospodarskega sveta. Med drugim pravi:

Moderna država potrebuje institucije, ki ima po svoji sestavi potreb-

no avtoriteto in vpliv, da doseže ravnesje med posameznimi produkcijskimi panogami in gospodarskimi skupinami. Ta potreba se je zlasti očitno pokazala v zadnjem času, ko je prišlo do važnih trgovsko-političnih pogajanj med zastopniki industrije in kmetijstva. Zato je že na zborovanju industrijalcev v Moravski Ostravi predlagal ustanovitev gospodarskega sveta, ki bi bil tako za vlado kot za parlament nad vse dober svetovalec in sodelavec. Seveda pa le pod pogojem, da bi imeli člani gospodarskega sveta osebno in stvarno takšno veljavo, da bi se njih beseda res tudi upoštevala. Vpliv gospodarskega sveta bi bilo treba zagotoviti, ne pa že naprej delati na to, da njegov vpliv pade.

Izvelec iz razpisa št. 45/33 J. D. Ž. Direkcija Ljubljana.

15) Pri deklariranju robe pa se dogajajo ponajveč napake vsled tega, ker se od strank ne zahteva, da v smislu točke 6—c uvoda v zvezku 2. navedejo vse okolnosti, od katerih zavis pravilno tarifiranje robe N. pr.

a) *Način obdelave predmeta:* cevi za vodovode, železne, strove, premazane katranom (poz. 415); mecenove cevi z železom ovite, s katranom premazane (poz. 207), bukove parketne deske (poz. 213), apnenčev kamen zmljet (poz. 576), ne za gnojijo:

b) omejitev glede obsežnosti (dimenzij) ali teže: smrekov sodarski les do 25 mm debeline in 1.25 dolžine (poz. 197), vreče iz papirja za pakovanje, težkega najmanj 24 g na 1 m², dalje neobdelanega (poz. 472), usnjeni odrezki, iz katerih se ne morejo izrezati večji komadi od 3 cm² (poz. 1011);

c) Način pakovanja: časopisni papir, nesatiniran pakovan v lesenih okvirjih (ali samo v papir pakovan) (poz. 473), železna pločevina neobdelana, nepakovana (poz. 437), železo v palicah neobdelano, nepakovano (poz. 424), pšenična moka v vrečah (poz. 917),

16.) Najčešče se greši pri deklariranju lesa. Lesne pošiljke se obično deklarirajo nepravilno kot „režan“ ali „tesan“ les. Pravilna deklaracija bi bila n. pr.:

a) po poz. 294: „bordonali, smrekovi, tesani“;

b) po poz. 295: „trami, jelovi tesani.“ To je potrebno radi besedila: „ostalo na drugim mestima K. r. nepomenuto.“

TON-KINO

Lastnik G. DITTRICH

v MURSKI SOBOTO

Svetovno znana opereta od Emerika Kolmana

GROFICA MARICA

V gl. vl.: Dorothea Wieck, Hubert Marischka, Ernest Verebes in Szöke Szakál.

Predstave se vršijo:

V SOBOTO, dne 13. januarja ob 1/2 9. uri zvečer in v NEDELJO, dne 14. jan ob 1/4 uri, in zvečer ob 1/2 9 uri.

c) po poz. 297: „hrastove deske, bukove letvice, kvadratne, za izdelovanje palic za metle“;

d) po poz. 198: „bukov sodarski les za doge do 25 mm debele in do 1.25 m dolge“;

e) po poz. 208: „bukove deske za izdelovanje zabojev do 1.25 m dolge in do 25 mm debele neoblane brez žleba in zoba“;

f) po poz. 228: „rudniški les smrekov okrajci do 6 m dolgi i. t. d.“

17.) Pri pošiljkah, za katere je računati vozarino najmanj za tovorno težo voza, se računa vozarina pogosto samo za stvarno težo, četudi je manjša kakor tovorna teža voza, n. pr. pri opeki, starem železu, kamenju, gnojilih, zemlji i. t. d.

18.) Pri tarifiranju stanice obično ne razlikujejo starega pohištva (poz. 946) od selitvene robe (poz. 1226).

19. Pri označevanju embalaže (posode), ki spada v poz. 336—342 se ponavljajo najrazličnejše napake, ki izvirajo zgolj iz površnosti.

Po poz. 336—342 se more tarifirati samo tista embalaža, ki je v teh pozicijah poimensko navedena in pravilno deklarirana ob upoštevanju vseh tarifskih pogojev. N. pr. označba: „sod, prazen nazaj v polnitev star“ ni pravilna; deklarirati je treba: „metalni ali železni ali leseni sod uporabljen“; železni sod od bencina uporabljen.“ Pogosto se tudi nepravilno računa vozarina po poz. 339 in 340 za steklenice, ki niso naslovljene na pivovarno, odnosno na mineralne vrelce.

20.) Na sličen način se greši pri označevanju kamenja. Glede na naslov poz. 574—596, ki se glasi: „kamenje na drugim mestima K. r. nepomenuto, sledeče“, je potrebno, da

Nemški svet na slovenskoj zemli.

Napisala: Kološvári Berta.

Zkončano je bilo; 1849 se je pisalo. Rususki orjak je z svojov ledenov pesnicov zadušo zlato dete slobodščino že vu zibelki. Minoli so vse lepi ideali od slobodščine ednakiosti i bratovstva. Od celoga sveta občudivani junaki so grátali siromaki begunci. Gosti log njim je dao zavetje, temna noč njim je bila pokrovitelj. Vu temni nočaj so prišli k hišam za božo volo prosit kaj malo jesti, z šterim bi si svoj glád količkaj potihšali.

Pa z kakšim veseljom so šli na te sveti boj, nej njim trbelo „Verbunga“, nej vajati z šterov bi je lovil, z veselov pesmov je pajdáš pajdáša zezavao:

Lušno mi živet na tom sveti, jakše je za domovino mreti, Tú je vremen v bojno se podati, I za dom se močno bojivati.

Matere so jokale, sinu domá stávlale, on njim pa odgovoro:

Drága mati za mé se nič ne joči, Misli ka tvoj sin na svetoj buči, Lejpi šenk ti on prinesit more, Naj ga enkrat Bog domo pomore.

* * *

I prišli so nemški žandarja i prinesli so casarski ukaz poleg šteroga:

Nega več posebne države, samo ednotna velka nemška Austrija, uradni jezik je nemški i vsaki, ki ga nevej, si more tolmača pogoditi či de pri oblastvaj kakše delo meo.

Vsi znaki revolucije, kak zastave, kejpi i tisk se morejo oničiti, moževje oblasti do iskat hodili, i pri

kom kaj takšega najdejo, do z njim kak z revolucionarjem postopali.

One osebe, štere so vu revolucionarnoj vojski kak soldaki služili so dužni veški rihtarje vkup spisati, vkup pobrati i najbližnoj Assentier Komissiji abliefrati, te so assentierali i zraven na talijanski front odposlali.

Posebno pozornost pa naj obrnejo na one osebe, štere so vu revolucionarnoj vojski kak officierje služili. Či bi se takša oseba gder vu vesi ali vu hatari javila, je vsaki dužen oblasti zglasiti. Što takšim osebam jesti, ali skrivališče da, de se z njim tudi kak z zarotnikom postopalo.

Ešče dosta paragrafov je meo casarski ukaz, vsi so od dužnosti gučali, nieden nej od pravic ljudstva.

Te ukaz so mogli rihtarje vu vesnicaj ljudstvi na materinom jeziki razglasiti dati, dühovniki so ga pa mogli z predgance označiti.

Gda ga püconski farar pokojni Terplan Šandor oznano, te je ludstvo prerazmilo, ka je vse zgübleno. Cela gmajna je na glas jokala, farar žnjimi. Itak se on obrvim vküppebrao i citerao svétoga pisma one reči, štere je nigda gospon Jezuš Kristuš erkao pri jajrošovoj hčerki:

„Ne jočte, ne je ta deklica mrla, nego samo spi“. Ešča za to se je mogeo pred birovijov zagovarjati i komaj ka je nej vozivani bio.

* * *

Najbole so pa iskali bivše officiere revolucionarne vojske. I či so je vu roke dobili, so one, ki so prve vu austrijskoj vojski služili, brez milošče obesili, z miloščov pa doli spostrelali. Tak so na smrt obsodili sobotškoga grofa Szápáry Gézo i da njim on vujšo se njegov smrtien sod na gaoge obesili. (Dale.)

se vselej navede vrsta kamenja, n. pr. granit, dolomit, apnenec, marmor i. t. d., če se želi doseči tarifiranje po tej poziciji. Enako se je ravnati glede vseh drugih predmetov K. r., če ima pozicija slično besedilo.

21.) Površno se tudi deklarirajo in tarifirajo keramični izdelki. Tako n. pr. tarifirajo postajo robe od gline ali fajanse splošno po poz. 618 ali 619, četudi spadajo v to pozicijo samo izdelki, ki so navedeni poimensko v teh pozicijah, torej ne vsi. Zato opozarjamo, da se tarifirajo izdelki iz „fajanse (kamen mase, terakote, siderolita, grnčarske ali lončarske glin)“, ki niso poimensko navedeni v poz. 618—622 pod 2) do 5) po točki 6—ali b), 625 odnosno 626 kot ostala roba od glin.

22.) Zaklane živali, ki imajo še drobno v sebi, se pogosto napačno tarifirajo po poz. 1668 mesto po poz. 892 kot sveže meso.

23.) Po pozicijah 882—884 se tarifirajo izključno samo „mašine i sprave za poljoprivredu“, ki so tamkaj izrecno (poimensko) navedeno, ne pa tudi razne vrste kotlov za kuhanje živalske hrane.

Za organizacijo lesnega izvoza.

Zbornični svetnik Lenarčič je vložil še ta predlog, ki je bil tudi soglasno sprejet.

V zadevi težkega stanja lesne industrije in trgovine so se države Srednje evrope združile v mednarodni odbor, ki bo reguliral tržišče lesa in ustvaril sodelovanje srednjeevropskih in severno-evropskih dežel.

Sodelovanje Jugoslavije pri tej mednarodni kooperaciji je nujna zadeva javnega interesa. Ker pa desorganizacija naše lesne privrede ne omogoča izstopanja in zbiranje sredstev, ki so potrebna za tako sodelovanje, predlagam:

1. Plačilo članstva Jugoslavije pri mednarodnem komiteju in plačilo stroškov udeležbe pri konferencah naj se izvrši iz javnih sredstev.

2. Takoj naj se donese zakon, ki bo usposobil eksp. interesente, da si avtonomno odrede potrebne ukrepe za izvršitev mednarodno zaključenih dogovorov in omogočajo, da si lesna prireda uredi eksport v dežele, ki so uvoz kontingentirale, še bolj pa, da se prepriča, da danes še proste države ne omeje divjo konkurenco na svojih tržiščih s tem, da kontingentirajo uvoz,

V zaščito terjatev trgovcev in obrtnikov.

Vprašanje zaščite kmetov se je v zadnjem času uredilo na način, ki za naše gospodarstvo ni docela zadovoljivo. Uredba štiti kmete generalno ne glede na to, ali bi tudi brez olajšav mogli izpolniti svojo dolžnost, na drugi strani pa pušča popolnoma iz vidika, kako naj oni, ki nosijo breme te zaščite, to so upniki zavarujejo svoje terjatve, ki jih imajo pri pri zaščitenih kmetih. Vprašanje zavarovanja zaščitenih dolgov je ostalo odprto, dočim za dolgove, ki nastajajo po 20. aprilu 1932 ni nikake omejitve. Bodočnost nas bo prepričala, da si novi upniki lahko zavarujejo svoje terjatve, ne morejo pa tega

storiti stari upniki glede svojih terjatev, ki jih imajo izza časa pred 20. aprilom 1932, vsaj po mojem tolmačenju — ne glede zemljeknjižnega zavarovanja. To bi prav lahko dovedlo do tega, da bi novi upniki svojo pozicijo izigrali v škodo že itak težko prizadetih starih upnikov.

V interesu brezhibne izvedbe zaščite kmetov bi bilo potrebno, da vsakdo, kdor se hoče poslužiti zaščite, to prijavi sodišču svojega bivališča, ki bi ugotovilo njegovo imovino, katero bi pa v dobi zaščite potem ne smel niti na novo obremeniti, niti osvojiti.

Upnikom se mora nuditi zakonita možnost, da zavarujejo svoje terjatve izza časa pred 20. aprilom 1932, v kolikor te terjatve presegajo Din 500.— V zvezi s tem predlagam, da se v tem pogledu izpremenijo, odnosno dopolnijo določbe zakona o zaščiti kmetov.

Končno predlagam, da se zbornica žavzema za to, da se na analogen način, kakor je bilo regulirano vprašanje dolgov za kmetijske sloje, izdajo potrebni ukrepi za regulacijo obveznosti malega trgovstva in obrtništva, nastalih pred 20. aprilom 1932, ker je tudi malo obrtništvo in malo trgovstvo vsled izrednih prilik in gospodarske krize in zaradi nelikvidnosti denarnega trga prišlo v plačilne težkoče.

ZA GOSPODINJE

Prva gospodinjska organizacija na svetu.

Zadruharice delujejo v stalni zajednici in skupnosti s celokupnim gibanjem. One pospešujejo skupno združeno nakupovanje blaga, poskušajo pridobiti člane strokovnih organizacij za združeno gibanje, borijo se proti nameram vlade zade zadruga višje obdačiti itd. To nalogo izpolnjujejo moški in ženske skupno, kajti vsi so zadrugarji.

Ali članice gilde bojujejo tudi svoje lastne boje. Dosegle so, da nudijo in dajejo Angleške občinske uprave šolskim otrokom mleko. Dosegle so, da je en dan v šolskem letu v večini angleških šol posvečen mirovni propagandi, in njih boj za razorožitev ni nehal nikdar. Nobena druga ženska organ. na svetu se pač ni tako pogumno in vztrajno borila za podporo razorožitvene konference, kakor angleška zadrugarška ženska gilda, ki je bila istočasno vedno v najožjih stikih s konferenco in je znala med njenim trajanjem vedno vzbuditi razumevanje med svojimi članicami za posebne naloge te konference in za težkoče, ki so se pojavile dan za dnem. V strokovnih bojih je gilda stala vedno na strani delavcev, dasi ji prepadajo tudi mnoge ženske iz drugih slojev. V veliki rudarski stavki je ona sama nabrala 5000 funtov šterlingov (1.35000 Din ted. velj.) za stavkujočim in mnogi otroci rudarjev so bili preživljani od članic gilde zato, da bi rodbine stavkujočih rudarjev lažje vzdržale.

Članice gilde so prepričane, da je združništvo velik ideal, ki bo pripomogel k odpravi revščine in po manjkanja. Ta ideal omogoča in uresničuje največje zahteve in ta dejstva, ki jih je spoznala najprej sedem žena in to 50 let preje, preden so postale splošna last in dobrina, spoznava danes samo v Angliji že 70.500 žena, ki so članice gilde. One delujejo za gibanje, ki obsega ves svet in ima namen, da bi postalo življenje lepše in boljše. Število njihovega članstva raste od leta do leta in bo raslo vedno, saj te ženske zaupajo svoji moči in žive v zavesti, da pride v dolgoletnem času dan, ko bo zmagal prapor, ki ga nosijo ženske pred svojim gibanjem.

Gibanje gild se je razvilo tudi po drugih državah sveta in je zlasti razširjeno po Franciji, Belgiji, Holandski, Nemčiji, Avstriji, Čehoslovaški Poljski, po vse skandinavskih in baltičkih državah, v Rusiji itd. ter ima svojo mednarodno zvezo, ki se imenuje Mednarodna ženska gilda in kateri predseduje avstrijska poslanka Emmy Freundlichova in ji je tajnica Miss Honore A. Einfieldova.

KMETIJSTVO

Valilna jajca. Prijave za naročilo valilnih jaj pošljite čimprej, preko občinskega urada na srezko načelstvo. Toda prijave občin oziroma kmet. organizacij z manj ko 60 jajc se ne bodo vpoštevale. Vsak naročnik plača vnaprej za vsako naročeno valilno jajce po 1 Din.

Knjige Kmetijske matice so prišle. Dobite jih pri poverjeniku g. živinozdravniku Samecu. Med temi knjigami je tudi tretji del „Združništva“ od našega znanega strokovnjaka Štiblarja.

Tržne cene.

Tedenski sejem v Karlovcu. Pripeljanih je 2000 glav živine, od tega je bilo prodanih 97 telet, 114 juncev, 276 volov, 13 bikov, 155 krav za mesarske svrhe, 24 žrebet, 69 krav za pleme, 67 kobil 239 konjev, 263 svinj za mesarske svrhe, 456 prascev, 95 svinj za pleme in 118 kom drobiža. Cene so bile: teleta 150—600 za komad, junci 3—4, voli 3—4, biki 2—4, krave za mesarske svrhe 2—4 za kg, žrebeta 200—500, krave za pleme 3—550, kobile 300

do 1000, konji 500—5000, svinje za mesarske svrhe 7—8 odojci 120—200, svinje za pleme 7—9, drobiž 42—120 za kom.

Mariborski svinjski sejem

Na trg je bilo prignanih: 4 konji, 6 bikov, 80 volov, 246 krav in 5 telet, skupaj 341 živali. Povprečne cene so bile te: debeli voli 1 kg žive teže od 3.50—4, poldebili 2—3, plemenski voli 2—2.75, biki za klanje 2.50—3, klayne krave debele 2—3.25 plemenske krave 1.75—2.25, krave za klobasarje 1.50—2, molzne krave 2—2.50, breje krave 2—2.50, mlada živina 3—4, teleta 5—6. Prodanih je bilo 153 kom, od teh za izvoz v Italijo 28.

Mesne cene: Volovsko meso

I. vrste 1 kg Din 10—12, II. vrste 8—10, meso od bikov, krav, telic 5—7, telečje meso I. vrste 14—16, II. vrste 10—12, svinjsko meso sveže 10—16.

Plujski živinski sejem dne

2. in 3. t. m. Na ta sejem je bilo prignanih 110 krav, 46 telic, 105 volov, 15 bikov in 86 konj, skupaj 363 glav, prodanih je bilo 136 glav. Cene so bile naslednje: krave 2.50—3.50, telice 3—4.50, voli 3—4, biki 3—4 Din za kg žive teže. Konji so se prodajali po 650—2650 Din za komad. Na svinjski sejem pa je bilo pripeljanih 31 prascev in 93 svinj. Prasci so se prodajali po 105—150 za kom.

Novosadska blagovna

borza 5. t. m. Tendence mirna promet je bil slab Pšenica: baška okolica Novi Sad, Sombor, sremska 90—91, srednjebaška 91—93, gornjebaška in slavonska 92—93, baška potiska 93—94, gornjebanatska 88—90 južnobanatska 87—88

Oves: baški, sremski in slavonski 51—53.

Ječmen: baški, sremski 63—65.

Koruza: baška in sremska stara 70—72, nova 47—49, nova sušena 62—64, banatska stara 67—69, nova sušena 59—61.

Fižol: baški, sremski 127.50—130.

Somborska blagovna

borza. Tendence neizpremenjena, promet 98 vagonov. Pšenica: baška okolica Sombor in gornjebaška 89—91, srednjebaška 92—94, banatska 88—90, banatska potiska 92—94, baška potiska in slavonska 93—95.

Koruza: baška nova 46—48, sremska nova 48—50, baška in sremska sušena 62—64, baška stara 70—72.

Pozor!

Zaradi spremembe obrata prodam iz proste roke dobro uvedeno **gostilno in prenočišče** pri toplicah Sv. Martin na Muri z vsem inventarom in dovoljenjem, kakor tudi z dovoljenjem za trgovino. Več se poišve pri lastniku GASPAR JOSIP-U Vučkovi, p. Sv. Martin na Muri.

PROVANDEIN

Opozorilo prašičerejcem

Znameniti belgijski preparat, znan širom sveta, ki prepreči boleznim pri svinjah in jih zredi za 2 meseca poprej. Tovarna tega izvrstnega preparata je v želji, da ga porabljajo vsi rejci, vsled krize sklenila, da ponovno znižuje cene. Izkoristite priliko in kupite takoj pri Vašem trgovcu originalno škatlo ca. 700 gramov, ki stane sedaj samo Din 25.—, in hitro se bode te prepričali o istinitosti naših trditvev.

GARANCIJA. V slučaju neuspeha vzamemo neizrabljeno količino nazaj in vrnemo ves denar.

Ako ga v Vašem mestu ne dobite, pišite nam in mi Vam pošljemo vsako količino.

Provandeine društvo s. o. j. Beograd.

Zastopnik za Prekmurje:

MENHART FRANJO, MURSKA SOBOTA.

Navodila uporabe se nahaja v našem jeziku v vsaki škatli.